

Zpravodaj Klubu kaktusářů Astrophytum Brno

AZET

1/2015

Z činnosti klubu – členské a výborové schůze

Sympóziium 2014

Jsou kaktusy v Izraeli?

Vladimír Kašpar – In memoriam

Epiphyllum HU 988 – přírodní hybrid

Jak se máte?

Do záhlaví Azetu píší 1/2015 začínaje si zvykat na tento letopočet, za oknem je obleva a na krmítku ptáci, které z povzdálí monitoruje kočka. V novinách nacházím plno provokací k nenávisti a nesnášenlivosti po velmi nešťastné události v redakci francouzského rádobý humoristického týdeníku a těch dalších krátce potom. Začít nový rok provokováním a štváním – nic hezkého. Ostatně za provokativní lze považovat i projev prezidenta Zemana v Českém rozhlasu. Připomněli jsme si i 25. výročí listopadových událostí, které vedly ke změně vládnoucího režimu a ty oslavy se zvrhly opět v nesmyslně uměle vyvolané emoce. Hospodářství se sice malinko pozvedlo, leč perspektiva stále není světlá. Náhle byla snížena cena ropy a rozjíždí se nová studená válka. Tolik historické připomenutí, raději přejdeme k počasí. Kdybyste věděli, jak se těším, až budu moci napsat něco povzbudivějšího.

Vánoce začaly na blátě, zimní reputaci si však – aspoň na chvíli – brzy napravily. Začínáme si zvykat na extrémní výkyvy, například zimní kalamity v USA nebo požáry v Austrálii.

Jako kaktusář a fušer do všelikého pěstitelství se s přibývajícím světlem těším a připravuji na novou sezónu. Určitě nejsem sám. Možná i vás už svědí prsty a těšíte se na hrabání v zemi i s nezbytnými bodlinkami. A zřejmě chystáte to, co se v zimě dá připravit a na co jindy nebývá čas a příležitost. Nasvědčuje tomu i skutečnost, že téměř nikdo nepíše a nepřispívá do Azetu (čest výjimkám dále). Jistě, každý máme jiné priority.

Čeká nás zhodnocení uplynulého jubilejního roku na výroční schůzi. Výbor klubu průběžně připravuje další akce, aby vás to všechno s námi bavilo, abyste na klubové akce chodili rádi a těšili se na ně. Budou to opět přednášky, výstava, sympóziu, zájezd... Funguje knihovna i přes nevelký zájem členů. Mnohé zůstává, drobnosti se mění. Snažíme se ledaco vylepšovat, držíme se osvědčeného a nesměle zkoušíme novoty. Všechno děláme amatérsky – tedy z lásky bez nároku na odměnu. Jsme rádi za každou vaši zpětnou vazbu – byť je vzácná. Snažíme se „chytat“ projevy vaší (ne)spokojenosti a poučit se z nich. Pomáhá nám to. Děkujeme za to. Děkujeme i za zdánlivě nenápadné projevy vaší spolupráce. Někdo daruje třeba rostliny do slosování vstupenek, někdo si jde s částí výboru povykládat do hospody. I tam vznikají nápady, jak co vylepšit. Život se skládá z maličkostí. A ani ta nepatrná není zanedbatelná.

Velmi stručně k obsahu čísla, protože těch šestnáct stránek velmi rychle prolétnete sami. To hlavní je poděkování předsedovi Standovi Stuchlíkovi za články a Radku Čechovi za záznam schůze přednášky, na které jsem chyběl, jakož i za vzpomínku na našeho zvěčnělého člena Lađu Kašpara a návštěvnickou bilanci sympózia. Dík patří i Jaroslavu Kašparovskému za informaci o knihovně.

Nakonec patří vysvětlit zdánlivě nesouvisející titulky tohoto úvodníčku. Při psaní nejenže usrkávám maté, nýbrž i napůl ucha poslouchám rozhlas. Nadpis mi chyběl – ostatně často je to to předposlední, co v Azetu píší. Právě tam host pořadu mluvil o tom, že na zprofanovanou otázku: „Jak se máš?“, na níž málokdo vůbec očekává smysluplnou odpověď, odpovídá: „Jsem šťastný, a co ty?“ Tož mě to zaujalo a posílám dál. Jsem šťastný. A jak jste na tom vy? Jestli si nejste jistí, buďte taky☺

Pohoda, hezký den

Josef

Sympózium

Chronologicky bychom měli začít touto z nejdůležitějších klubových akcí. Byla však zmíněna už v minulém čísle a vrátíme se k ní dále v listu.

Členská schůze 7. 11. 2014

Členskou schůzi zahájil předseda Stanislav Stuchlík informací o proběhlém sympoziu. Do bohatě dotovaného slosování vstupenek přispěli: Vladimír Kašpar tiskovinami, semeny Emil Vašíček a František Chládek a rostlinami manželé Urbanovi a Leoš Málek, všem děkujeme. Pokud jsem na někoho zapomněl, tak se omlouvám.

Hlavním bodem této členské schůze však byla přednáška Jardy Procházky pod názvem Méně známá gymnocalycia. Provedl nás prakticky celou Argentinou. Pořídali jsme se i do málo navštěvovaného „Čaka“, kde jsme mohli vidět například *Gymnocalycium mihanovichii*. Jarda nám řekl mnoho zajímavostí, odbornější záležitosti jen v lehkosti přeletěl, ku prospěchu většiny posluchačů. Přednáška byla poutavá, viděli jsme mnoho rostlin, slyšeli známá i méně známá jména. Kdo nebyl, může litovat. S Jardou jsme se však určitě neviděli naposled.

Radek Čech

Schůze výboru 18. listopadu

Prvním bodem jednání bylo vyhodnocení říjnového sympózia. Dále byla projednávána nezbytná příprava následujících členských schůzí a přednášek. Bylo též rozhodnuto, že zbývající kalendáře nabídneme, kde kdo má možnost, abychom efektivněji zhodnotili vynaložené úsilí a náklady. Vyhodnotili jsme, jak jsme na tom s klubovými upomínkovými předměty a jak s nimi budeme hospodařit, proběhlo několik informací o Atlasu kaktusů, distribuci časopisu apod.

Po schůzi jsme poblahopřáli Tomáši Kulhánkovi k narozeninám a skončili jsme neoficiální částí – občerstvením a povídáním o ledačem.

Členská schůze v prosinci

Informace o schůzi mám pouze zprostředkované, proto omluvte, případné nepřesnosti nebo neúplnost.

Poslední členskou schůzi roku 2014 vedl předseda Stuchlík. Nejprve oznámil, že distributor tisku Karel Kašpárek je ze zdravotních důvodů nepřítomen a časopisy se budou rozdávat až v lednu. Stejně tak slovenský časopis. Pokud jde o atlas kaktusů, začíná jeho expedice a zároveň je možno již teď a na následujících schůzích předplácet další ročník u předsedy Stuchlíka. Dále oznámil lednovou schůzi s monotematickou přednáškou o stapeliích a vyzval přítomné, aby se hlásili, kdo chce přispět minipřednáškou na únorové volné tribuně. Připomněl též, že jsou ještě k dispozici klubové kalendáře a že členové mohou platit členské příspěvky buď v hotovosti nebo převodem na bankovní účet.

Zakončil vzpomínkou na Vladimíra Kašpara, který nás v půlce listopadu navždy opustil a jeho památku uctili přítomní povstáním.

Po tradičním slosování vstupenek (cenami přispěli pánové Marčák, Drápela, Chládek, Šopf, Vítek, Dobiáš a neznámý dárcce semínek – všem děkujeme) pokračovala schůze hlavním bodem – přednáškou Josefa Odehnala o jeho nejnovější cestě do Jižní Ameriky. Na pozvání Andrzeje Muchy doplnil přednášející připravenou výpravu. Domluvil rozšíření programu o návštěvu památek Peru a některých lokalit horských lobivií.

Začátek vyprávění byl přerušen technickými problémy při promítání. Přednášející poněkud podcenil přípravu a nekompatibilitu formátů prezentace. Svě sehrála i velikost souboru vzhledem k technickým možnostem počítače. Posléze Radek Čech prezentaci oživil a vyprávění mohlo pokračovat s obrázky.

Cesta začala dosti komplikovaně. Polští spolucestovatelé letěli zvlášť, bylo několikere přestupování, zdržení s půjčením auta, se zavazadly, na celnici do Peru...

Po obecných informacích o Bolívii začalo vyprávění o vlastní cestě. Přednášející se tentokrát zaměřil především na historické památky.

Jsem ochuzen o obrázky, slyším pouze zvukový záznam. Josef Odehnal potvrdil svou vypravěčskou zdatnost. Přednáška je zajímavá, má svou dynamiku, dokáže zaujmout. Je znát klidný, zaujatý, soustředěný a komentáři posluchačů nerušený poslech. V řeči přednášejícího je zaujetí, nadšení a obdiv při komentování dávných stavebních památek. Komentář je oživen vyprávěním starých indiánských pověstí o vzniku světa. Přítomní se doslychají o místních muzejích, architektuře, hotelích. Nechybí ani připomínky z historie a kultury tamních obyvatel. Dalším zpestřením bylo, že tam přijeli v době místních prezidentských voleb.

Významným zážitkem byl i výlet na jezeře Titicaca s plovoucími ostrovy na najaté lodí. Na ten výlet se však nevydali všichni, jeden účastník zůstal v autě a odpočíval, protože mu dělala problém aklimatizace při náhlém přechodu do nadmořské výšky 4000 m. Pro násince je nepředstavitelné bydlení v plovoucích ostrovních chatrčích. Neodpovězena zůstala otázka, jak tam domorodci topí, že pod nimi rákosové ostrovy nechytnou. Asi dobře a zkušeně. Požáry tam prý nebývají. Turistický ruch je pro místní dobrou příležitostí k přivýdělku.

Pokračování přednášky se pak přesunulo do Peru. Dva až tři dny jsou potřeba na objednání návštěvy Machu Picchu. Cesta taxíkem, autobusem a vlakem byla dlouhá, poprchávalo, byla bouřka, zdržení na trati kvůli popadaným stromům. V ceně 220 dolarů cestovného je však zahrnuto i občerstvení. Úchvatný musel být výhled z vagonů nahoře prosklených při cestě kaňonem. Ohromně se vydařilo počasí a díky včasnému příjezdu bylo v areálu málo lidí. Neuvěřitelné počty návštěvníků mohou odradit ty, kteří si takový výlet dobře časově nezorganizují.

Přednášející potom zrychlil vyprávění a přeblikal rychle obrázky, aby se ještě dostal ke kaktusům. Než k tomu však došlo, procestoval ještě oblast Arequipa. Celým vyprávěním prosvítala radost a nadšení ze splněného snu.

I natažení druhé části provázely problémy s nekompatibilitou souborových formátů. Je to varování i pro další přednášející, aby spíše dali přednost vyzkoušeným a osvědčeným formátům. V případě nejistoty je dobré se předem poradit s Radkem Čechem. Komplikace a zdržení – sice kompenzované vyprávěním bez obrázků a odpovídáním dotazů – bývají nemilým pokažením jinak skvělých přednášek.

Problém se po nechtěné přestávce a několika marných pokusech nepodařilo vyřešit a náhradou se stala debata a odpovídání otázek z publika a vyprávění dalších zážitků.

Mezitím se však na přinesených paměťových médiích našla prezentace přednášky o Peru od dalšího účastníka výpravy Tomka Blaczkowského, z něhož roste vynikající specialista na lobivie. Ta vyplnila poslední půlhodinu schůze. V této části byly i kaktusy a jejich lokality, takže celkově byl obsah docela bohatý a pestrý. Konec dobrý, všechno dobré. Zachráněno. Sláva! Přerušeni a nervozita způsobené nepředvídanými technickými problémy pak bylo přemazáno příjemnějšími stránkami věci.

Schůze výboru 16. prosince 2014

Jednání mělo na programu víceméně obvyklé součásti. Hodnocení minulé členské schůze, příprava dalších akcí, byla naplánována návštěva vedení Čtyřlístku kvůli výstavě... Odpovědným funkcionářům bylo připomenuto, aby připravili výroční zprávy k projednání před výroční členskou schůzí. Byly upřesněny některé podrobnosti k distribuci časopisů a Atlasu v následujícím roce.

Blahopřání k narozeninám tentokrát mířilo k redaktorovi Azetu. Setkání skončilo obcerstvením a neformálním posezením.

Členská schůze 2. ledna 2015

Na první schůzi letos došlo hned první pracovní den. Program byl víceméně obvyklý. Zpestřen byl pouze blahopřáním předsedy k novoročnímu jubileu Dr. Josefa Tománka, který se v dobrém duševním rozpoložení i fyzickém zdraví dožívá 87 let.

Předseda dále oznámil, že je možné u něj předplatit nový Atlas kaktusů 2015.

Dále byla oznámena únorová volná tribuna. Zájemci o minipřednášky byli vyzváni, aby se zapsali u Petra Metely a své příspěvky aby připravili na délku 10 až 12 minut, aby se dostalo na všechny.

Předseda dále připravil vědomostní kvíz zaměřený na českou a slovenskou kaktusářskou literaturu. Ani přes příslib nevyhlašování počtu bodů se však nenašli zájemci, a tak úsilí předsedy a vynaložený čas přišly kvůli nezájmu členů nazmar.

Následovalo obvyklé slosování vstupenek. Bohužel se nepodařilo zaznamenat všechny členy, kteří přispěli cenami do slosování vstupenek a ti se potom na vyzvání asi ze skromnosti nepřihlásili. Víme pouze o Dr. Sedlákovi a Radku Řepkovi. Patří jim všem velký dík.

S přednáškou k nám přišel Pavel Hanáček z Blanska. Předmětem jeho zájmu jsou především sukulenty a tentokrát se zaměřil dost monotematicky na okruh *Stapelia*.

Na začátku připomenul, že zde již přednášel před několika lety. Jeho záměrem bylo seznámit nás se systematickou okruhu, který vychází z čeledi klejichovitých (*Asclepiadaceae*).

Čeď však byla nedávno zrušena a rostliny byly převedeny do čeledi toješťovitých (*Apocynaceae*) a byly vytvořeny systematické podjednotky. Historická systematika byla pojata podrobněji, avšak tak, že pro většinu posluchačů mohla být přehledná a pochopitelná.

Historicky se rod oddělil od ostatních (ceropegií) asi před pěti miliony let. Čtyři stovky druhů jsou rozšířeny od Afriky přes Arábii, Indii až po Barmu, dva druhy dokonce i v Evropě.

Měli jsme tu čest seznámit se s dosud nepublikovanými údaji. Přednášející spolupracuje s významnými zahraničními odborníky, spolupodílí se na výzkumu a publikování odborných prací.

Pavel Hanáček postupně přešel k botanickému a morfologickému popisu rostlin. Zajímavý byl popis vývoje a „putování“ vyvíjejících a pozměňujících se druhů po africkém kontinentu. Nejstarší společný předek se předpokládá ve východním rohu Afriky, odtud se pak druhy šířily všemi směry a vyvíjely se.

Popis začal nejstarším kmenovým rodem *Caralluma*. Následoval popis vývojově mladších rodů, vše doprovázeno kvalitními obrázky.

Není v možnostech tohoto stručného textu zabývat se obsahem přednášky podrobněji. Nezbyvá, než ukončit stručným zhodnocením: Přednáška zaujala jak vysokou odborností, tak velmi přehledně a výstižně uspořádanou obrazovou částí prezentace s fotografiemi, schémata, grafy, popisy a vývojovými stromy.

Technická stránka byla bezchybná, zvuková technika fungovala, zatemnění bylo díky roční době dokonalé a přednášející přesvědčil o hluboké odbornosti i o svých prezentačních dovednostech. Do výzkumu je autor velmi zapálený, svědčí o tom i jeho ochota investovat do zkoumání DNA, které je velmi nákladnou záležitostí.

To jsme se dozvěděli zejména v následující téměř čtvrt hodinové diskusi, která se rozeběhla po skončení základní hodinové přednášky. Byla to i příležitost zjistit, jak sám tyto rostliny pěstuje. Diskuse dosvědčila i skutečnost, že naše členy toto téma zaujalo, ač by se mohlo čekat, že někteří kaktusáři nad ostatními sukulenty ohnou horní ret.

Letošní začátek klubové činnosti se tedy – až na členstvem odmítnutý kvíz – velmi dobře vydařil.

Schůze výboru 13. ledna 2015

Výbor se sešel v obvyklém čase na obvyklém místě u předsedy Stuchlíka. Jako vždy jsme zhodnotili poslední členskou schůzi a přednášku, upřesnili program nadcházejících akcí – zejména členských schůzí – a vážněji jsme se začali zabývat přípravou výstavy. Dva členové výboru už navštívili vedoucího bystrckého Čtyřlístku Ing. Pavla Kutílka a projednali základní podmínky pro přípravu a konání letošní výstavy. Prozradíme zatím pouze to, že máme přislíbeny stejné prostory jako loni. Jednali jsme i o zajištění včasné a účinné propagace. Vyzýváme zároveň členy, aby nám v tomto pomohli podle svých možností a znalostí. Návštěvníci, kteří zaplatí vstupné a nakupují nabízené rostliny jsou významným zdrojem příjmů do rozpočtu klubu, tím druhým hlavním zdrojem jsou členské příspěvky a je snahou výboru udržet vyhovující rovnováhu a stabilitu hospodaření.

Dále byl doplněn seznam knih, projednáno opatrování časopisů do klubové knihovny a především seznámení výboru s připravenými zprávami o činnosti, plány a hospodařením, jako i zpráva revizní komise klubu, které budou oficiálně předneseny ke schválení na výroční členské schůzi v únoru. Zprávy byly schváleny ke zveřejnění na schůzi.

Neoficiální část byla zahájena gratulací k narozeninám Marka Najvara.

Výroční sympóziium je minulostí

Aby však neupadlo zcela v zapomnění, pokusím se je připomenout reportáží a přepisem částí přednášek. Akce to byla mimořádná vzhledem k významnému klubového výročí a výbor nešetřil na výběru kvalitních a významných hostů a přednášejících jakož ani na místě konání.

Neviditelné daleko na počátku

Přípravy začaly už řadu měsíců předem. Plány a představy uzrávaly na schůzích výboru i v hlavách těch jeho členů, kteří se na tom podíleli nejvíce. Záměrem bylo připravit tuto akci úměrně významu loňského devadesátého výročí klubu i za cenu, že na to finančně poněkud doplatíme.

Jako místo jednání jsme zvolili sál Dělnického domu v Líšni, který jsme již vyzkoušeli dva roky zpět. „Dělnák“ je dostatečně prostorný, sál jde dobře za temnit, je vybaven ozvučovacími zařízeními, v předsáli je „občerstvovna“ i dostatek prostoru na posezení a případný prodej rostlin.

Sympóziium je ovšem především příležitostí pro přednášky a setkávání. Záměrem výboru bylo pozvat významné osobnosti klubů a společností ze sousedních zemí. Jak se dočtete dále, povedlo se to poněkud odlišně od původního cíle (odřeklo např. Rakousko), hosté se však sešli významní a přednášky stály za to.

Rovněž jsme pro hosty zajistili doprovodný program, večerní posezení a ubytování těch přednášejících, kteří to mají domů příliš daleko. V jednání byla i návštěva sbírek některých členů. Zde patří dík zejména Standovi Stuchlíkovi, Petru Metelovi a Jiřímu Kolaříkovi, kteří přispěli organizačně a pozváním hostů, jakož i sponzorskými dary.

V sobotu ráno

Několik hodin před začátkem se sešlo pár členů výboru, aby připravili vše potřebné. Jana Čechová a Jaroslav Kašparovský vítali hosty a vybírali vstupné. Hostům rozdávali přívěsek vyrobený právě a jen pro tuto akci. Karel Kašpárek se staral o prodej suvenýrů, kalendářů a dalších tiskovin, Radek Čech připravil a obsluhoval projekční techniku a ostatní přiložili ruce tam, kde bylo zrovna třeba. I počasí se velmi vydařilo, byl slunečný podzimní den.

Zahájení

Uvítání se ujal předseda Stanislav Stuchlík. Pronesl několik vět k devadesáti letům nepřetržité činnosti klubu. Za to poděkoval mnoha generacím kaktusářů. Poděkoval všem minulým členům výboru, zdůraznil však i význam členstva jako podporovatelů, vystavovatelů, sponzorů apod. Zakončil přáním, že by se rád dožil stého výročí založení klubu za deset let a předal slovo přítomnému předsedovi SČSPKS Jaroslavu Víchovi.

Předseda Společnosti Jaroslav Vích a Stanislav Stuchlík při zahájení sympózia

Albert Škrovan

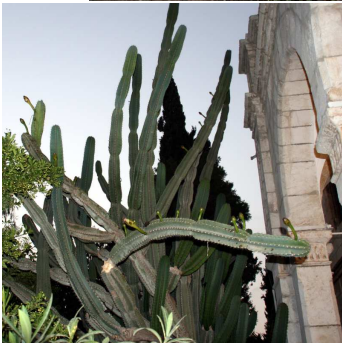

St. Stuchlík, Grzegorz Matuszewski a Jaroslav Kašparovský

Jiří Kolařík a jeho host Ralf Hillmann

Předseda Vích nás všechny pozdravil u příležitosti obdivuhodného výročí. Zmínil, že naše Společnost se řadí poměrem kaktusářů v populaci k největším spolkům ve světě, není-li zcela největší. Popřál, aby se nám všem, výboru a členům Astrophyta dařilo pěstovat rostliny na takové úrovni jako doposud. Nakonec poděkoval a popřál všem příjemný den.

Dále pokračoval předseda Stuchlík přečtením zdravice Ing. Ivana Běťáka, předsedy pražské organizace, kterou již znáte z úvodníku minulého Azetu.

Konec úvodní části patřil představení přednášejících, kteří dostanou slovo v následujícím programu.

Historie

Vstupní přednáškou byla prezentace historie klubu, kterou pronesl Stanislav Stuchlík. Předseda uvedl, že tam bude mnoho obrázků, u některých z nich se mu nepodařilo v dostupných materiálech vypátrat autora.

Následovala půlhodinová smršť fotografií, osobností, akcí, ukázek dokumentů, pozvánek, oběžníků, zpravodajů a dalších artefaktů svižně doprovázená předsedovým výkladem.

Tuto přednášku hodlám zpracovat samostatně jako ozvučenou prezentaci, proto přeskóčím podrobnosti, které by v písemné formě vydaly na samostatnou menší publikaci.

Jaroslav Vích – Mexiko

Přednáška „starého notofila“ (jak se sám označil) začala otázkou: „Kdo z vás – nemá ve sbírce mexické kaktusy?“ Přiznal se, že je má taky, ačkoli téměř celý svůj kaktusářský život zasvětil Jižní Americe a tamním rostlinám.

Tato přednáška se týkala cesty do Mexika. Let byl přes Amsterdam přímo do Mexico City a cestou za jasného počasí viděli kus Kanady a Spojených států. Mexiko je krásná, velká a zajímavá země, jen škoda, že bezpečnostní situace tam není zrovna klidná.

První cesta z hlavního města vedla do města Queretaro, které má vztah i k naší historii – je tam místo poprav mexického císaře Ferdinanda Maxmiliána Habsburského (bratra našeho předposledního císaře Františka Josefa) a jeho dvou generálů, kteří se stali obětí zrahy svých přemožitelů.

Po historickém odskoku se cestovatelé přemístili do přírody ke městu Huizache – místu výskytu rostlin *Ariocarpus retusus*. Následovalo opuštěné místo poblíž La Paloma. Tam byla forma téhož ariokarpusu se zobáčkem na konci tuberkulí. Rovněž tam našli zajímavé krístáty.

Dále následovaly ukázky např. thelokaktusů. V oblasti El Nuñez, kde byl před lety nalezen *Ariocarpus bravoanus*, jej cestovatelé našli taky, jenže v té době nekvetl. Lokality byly po nedávných deštích a záplavách zaneseny nánosem bahýnka a pisku, takže rostliny byly těžko k nalezení, pokud zrovna nekvetly.

Viděli jsme i lofofory, *Ariocarpus fissuratus*, obrovské množství i kvetoucích rostlin. Opět spousta silně vytrněných thelokaktusů, další lofofory, *fissuratusy*...

V oblasti Cuatro Ciénegas viděli a nafotografovali *Ariocarpus fissuratus*, *Astrophytum niveum*, *Echinocereus stramineus* a agave. Zajímavostí byl vysoký výskyt housenek a jiné havěti, která okousávala zejména květy.

Proud zajímavých informací doprovázených velmi zdařilými obrázky snad nikoho nezarmoutil. S přednášejícím jsme procestovali ještě řadu dalších mexických lokalit a viděli

jsme množství krásných rostlin. Nechyběly ani cefalocereusy, byť ne přímo z vyhlášeného Údolí starců. Někdy musel přednášející přeskokovat obrázky zvýšenou rychlostí, aby stihl aspoň to hlavní a nejzajímavější z toho, co měl pro nás připraveno. Čas byl totiž omezený a ve frontě čekalo ještě několik přednášejících.

Všichni přednášející dostali od výboru klubu jako malou pozornost tašku s knihou a klubovými upomínkovými předměty.

Albert Škrovan – Bolívie

Dalším – ještě před polední přestávkou na oběd – byl předseda bratislavského klubu kaktusářů Nobilis Albert Škrovan. Přišel nám povyprávět a ukázat obrázky z cesty po Bolívii.

Přednášku začal ukázkou kilometrovníku a výstražných dopravních značek. Pochválil Moralesovu vládu, jaký udělala velký pokrok od doby minulé cesty v budování silniční sítě. Vedle nových přepychových silnic existuje však ohromný rozdíl v kvalitě a úrovni bolivijských cest.

Jedním z cílů výpravy bylo najít nedávno popsanou sulkorebutii, která má podle jména cosi společného s Ladislavem Horáčkem. Na kopci ji našli za chladného počasí a pořídili dostatek obrázků. Rostlina má naději na přežití, protože roste zároveň s povrchem země, takže je ovce a kozy nedovedou vykousnout.

Viděli jsme a slyšeli jsme i o dalších lokalitách a tamních rostlinách. Vyprávění bylo prokládáno a oživeno člověčími úsměvnými příhodami z cesty a obrázky rostlin a krajiny byly proloženy mapami, abychom si mohli udělat představu o zeměpisné poloze. Nechyběly ani obrázky z měst a vesnic, viděli jsme i tamní obyvatele.

Jeho spolecestujícími nebyl nikdo menší než Brian Bates, Slávek Kubeša a Ladislav Horáček.

Ani zde není možné reprodukovat celou hodinovou přednášku. Příjemná slovenština dozněla, následovalo poděkování předsedy přednášejícímu a rozchod na oběd.

Grzegorz Matuszewski – Mexiko

Po polední přestávce, kterou mohli návštěvníci sympózia využít třeba na oběd nebo rozhovorem s přáteli či jakkoli jinak, jsme se opět shromáždili k dalším přednáškám. Opět byla jedna mexická a druhá jihoaamerická.

S tou první přijel z Polska nám již dobře známý Grzegorz Matuszewski. Známe jej z dřívějších přednášek a jeho zajímavým a milým, byť lehce úsměvným atributem je čeština. Mluví zajímavým hybridem polštiny a češtiny prokládaným slangovými českými kaktusářskými výrazy. Hlavní však je, že je mu docela dobře rozumět a velmi oceňujeme jeho snahu mluvit na nás česky, jak nejlépe dovede.

Z přednášky bohužel zůstala jen část záznamu, zbyde z ní tedy jen to, co si každý návštěvník zapamatoval sám.

Ralf Hillmann – Bolívie

Přednášejícího pro nás získal a přivedl Jiří Kolařík. Zároveň velmi dobře pomohl jako překladatel přednášky.

Představil a uvedl svého hosta, o němž jsme se dozvěděli, že jezdí po světě už třicet let, ač mu ještě není padesát. Slovanské jazyky vystřídal jazyk „říšský“ – náš švýcarský host totiž hovoří německy.

Přednáška zahrnula opět oblast Bolívie, a to především jižní oblasti a byla širším, nejen kaktusářským pohledem. Kaktusáře zajímá asi třetina území Bolívie, ve vlhkých pralesích kaktusy nerostou. Dále Ralf nastínil klimatické a povětrnostní poměry v zemi.

Zemí procházejí čtyřtisícové Kordillery a rozdělují ji na dvě klimaticky zcela odlišné oblasti. Na východní části pohoří Sierra Mandinga mohou vát vlhké větry z Amazonie a na druhé straně je vysoké pohoří Altiplano. Prostřední Pilcomayo rozděluje zemi na dvě oblasti. Západní je ve srážkovém stínu, je tam zcela odlišná vegetace, zatímco na východě je vlhký les. Jsou tam dokonce místa, kde rostou palmy.

Kaktusy tedy musíme pochopitelně hledat na sušších místech. Jsou to místa, kde je více štěrku a písku, který neumožňuje dlouhodobé zadržení vody. Tam je výhodnější prostředí pro rostliny, které jsou lépe přizpůsobeny suchým podmínkám, zatímco jejich konkurenti se zde nemohou prosadit.

Stromy tam kvetou před příchodem dešťů, je to pastva pro oči, když však deště nepřijdou, nemusí to strom přežít.

S tím souvisí i stav vody na řece Rio Grande směřující na jih do Paraguaye. Je velmi variabilní a závisí na roční době.

Po zeměpisně klimatologickém úvodu už se to začalo hemžit rostlinami. Strídaly se sulkorebutie, kleistokaktusy, lobvie... – převládaly samozřejmě vysokohorské druhy, protože téměř celou dobu jsme se „pohybovali“ v řídkém ovzduší vysokých hor. Nejbohatší na kaktusy byla oblast kolem 2000 m.

Přednáška byla poněkud pestřejší o řadu dalších rostlin a slyšeli jsme výklad týkající se vlivu počasí na tamní rostlinstvo. Vedle kaktusů jsme ovšem viděli i další tzv. doprovodnou vegetaci. Nechyběly ani ukázky živočichů, např. pavoukocvů. Přednášející si mnohem více uvědomuje provázanost přírodních jevů a mnohé souvislosti, kteréžto zkušenosti mu jistě umožnilo získat právě časté cestování a nepochybně i velmi vyspělý pozorovací smysl.

Bylo zajímavé sledovat, jak se třeba mění rostliny jednoho druhu s přibývajícím nadmořskou výškou. Co se týče kaktusů, byla řeč ponejvíce o lobviích, sulkorebutiích – vysokohorských rostlinách. Odborníci by se mohli zabývat – a jistě se zabývají – systematickou ohledem na variabilitu různých znaků rostlin.

I Ralf prokládal svůj výklad mimotematickými praktickými poznámkami, třeba o tom, že si raději na výpravách vaří sám a tím se vyhne případným zdravotním problémům, které mohou vznikat i tím, že člověk není zvyklý a přizpůsobený na místní stravu a nedají se vyloučit zdroje infekčního napadení.

Mimo oficiální program

Po skončení oficiálního programu se přednášející, kteří nespěchali domů, spolu s částí výboru a několika členy klubu odebrali do nedaleké restaurace na kopci v Líšni. Většina si dala zaslouženou večeři, povídko se, bylo čím svlažit hrdla po náročném a snad úspěšném dni. Nemohl jsem zůstat déle, z vyprávění však vím, že večer proběhl v příjemné zábavě zpestřené neplánovaným hudebním vystoupením.

Statistika, návštěvníci

Za přehlednou bilanci děkuji jednateři Radku Čechovi.

Počet organizací: 13

Organizace	Počet	Procenta
Brno	58	65,91
Bratislava	3	3,41
Břeclav	1	1,14
Frydek-Místek	3	3,41
Jihlava	1	1,14
Olomouc	2	2,27
Ostrava	3	3,41
Plzeň	1	1,14
Trenčín	1	1,14
Zlín	1	1,14
Zvolen	1	1,14
Host	6	6,82
Polsko	6	6,82
Švýcarsko	1	1,14
Celkem	88	100,00

Organizace	Počet	Procenta
Brno	58	65,91
Mimo Brno	18	20,45
Zahraníčí	12	13,64
Celkem	88	100,00

	Počet	Procenta
Domácí	58	65,91
Ostatní	30	34,09
Celkem	88	100,00

Hodnocení

Sympóziu se stalo předmětem diskuse na následující výborové schůzi. Výbor se shodl na tom, že akce byla úspěšná, proběhla důstojně a návštěvníci odcházeli převážně spokojeni. Bylo to příjemné vyvrcholení jubilejního roku našeho klubu.

Probírali jsme ovšem i technické nedostatky. Vrzající dveře do sálu, slabé zvukové zařízení, bezohlední posluchači se zapnutými mobilními telefony a nějaké další maličkosti. Nezbyvá, než se z nich poučit a udělat příště vše pro to, aby se neopakovaly a abyste na naše akce nadále rádi chodili. A zejména naši členové, kterých bylo sice letos více, než v minulých letech, přesto však ne tolik, jak by se od takto významné akce dalo očekávat. Tak zase za rok.

Kaktusy v Izraeli očima účastníka nekaktusářského zájezdu

Když jsem se dostal do Izraele, jedna z myšlenek, které mne tam napadly, byla – proč zde nerostou nějaké kaktusy? Podnebí je příznivé, subtropické, zeměpisná šířka je zhruba stejná jako zeměpisná šířka např. států Coahuila, Chihuahua v Mexiku nebo Texas na severní polokouli nebo na jižní polokouli státu Rio Grande do Sul v jižní Brazílii či provincií Corrientes, Misiones a Santa Fe v Argentině. I pouště zde člověk najde, Negevská poušť zabírá jižní polovinu státu, ve středu je Judská poušť – tak proč zde nerostou v přírodě kaktusy? Jenže nerostou, jsem na opačné straně zeměkoule, z hlediska kaktusů té nesprávné. Prostě

původní domovina kaktusů je Severní a Jižní Amerika, a pokud je uvidíme někde jinde, tak tam byly dovezeny. Jiná je situace se sukulenty, např. v Negevské poušti rostou různé starčeky (*Senecio*). Zřejmě bude původních sukulentů i více, ale jejich hledání nebylo cílem zájezdu, se kterým jsem se v Izraeli ocitnul.

A tak je kaktusář (i sukulentář) při putování po nádherných památkách této země odkázán na rostliny, které se pěstují pro okrasu v zahradách volně v půdě nebo vysazeny v květináčích bez jakékoli ochrany proti vnějším vlivům. Slouží jako dekorativní rostliny ke zkrášení prostředí, proto se pěstují především takové, které dokáží vytvořit patřičný vizuální efekt pro návštěvníky. Pochopitelně jsou to ty větší kaktusy nebo sukulenty, především cereusy a agáve. Daří se jim, klima jim svědčí a zřejmě bývají i častěji zalévány, než je tomu v přírodě. A tak nepřekvapí, že je možné uvidět vzrostlý exemplář *Echinocactus grusonii* s věncem zbytků odkvetlých květů, které se u nás uvidí jen výjimečně či velký exemplář cereusu s bohatou násadou květů ještě nerozevřených. Jsou k vidění i menší jedinci, jenže ti se snáze přehlédnou. A tak si po shlédnutí všech těchto kaktusů a sukulentů může našinec jenom povzdechnout: „Tady by se to pěstovalo!“

Stanislav Stuchlík

Na stranu 9 se vešlo několik obrázků, jejichž popisky budou povědomé botanikům i čtenářům Pisem:

- *Agave americana* na pobřeží Galilejského jezera
- *Cereus* s násadou květů – hora Tabor
- *Aloe krapohliana* – Haifa
- Velká opuncie – Tabgha

Vladimír Kašpar

Zemřel kamarád, kaktusář a hodný člověk. V pondělí dne 17. listopadu 2014 nečekaně opustil nejen naše řady dlouholetý člen klubu kaktusářů *Astrophytum* Brno pan Vladimír Kašpar ve věku nedožitých 63 let. Co říci více.

Narodil se v lednu 1952 v Brně. Pracoval celý život jako tiskař a po odchodu do důchodu si užíval zaslouženého odpočinku. Mezi jeho koníčky patřilo pěstování kaktusů, orchidejí a bonsajů a v poslední době i malování.

Kaktusům se věnoval řadu let a vybudoval velmi pěknou sbírku s rostlinami převážně mexické proveniencí. Znal se s mnoha významnými českými a slovenskými kaktusáři. Dlouho a pravidelně zásoboval tombolu *Astrophyta*. Mnoho let tiskl zpravodaj *Azet*.

Ve svém skleníku měl z jedné třetiny vymezený prostor i pro orchideje, které úspěšně pěstoval a množil. Vybudoval si kolem skleníku příjemné prostředí a skalku. Na sklonku života intenzivně maloval. Svými obrazy vyzdobil celou stěnu v chodbě svého domu. Laďa byl můj dlouholetý kamarád a tato zpráva mě silně zasáhla. Myslím, že ho každý znal jako všestranného člověka. Za sebe bych řekl, že to byl v jádru velmi hodný a obětavý člověk. Mnohokrát mně sám zavolaal, jestli něco nepotřebuji, ať už ty byly kaktusy, květináče, či jiné věci. Myslím, že nám všem bude chybět.

Čest jeho památce.

Radek Čech

Přírodní hybrid *Epiphyllum*

Obzvláště v poslední době je mezi našimi kaktusáři patrná tendence pěstovat rostliny s „původem“, tj. botanicky čisté mající svůj původ v přírodě. Nahrává tomu možnost v posledních dvou a půl desetiletích cestovat za kaktusy do jejich domoviny a přivážet odtud botanický materiál, opatřit ho nejrůznějšími údaji – polním číslem sběratele, údajem o lokalitě (místo nálezů, souřadnice GPS) a nakonec ho šířit. I když už není možné legálně vyvážet kaktusy ze zemí, kde rostou, přece jenom ještě i nyní je obvykle možností vozit z těchto zemí semena. A tak se nejrůznější katalogy předhánějí v nabídkách takovýchto semen, event. rostlin z nich vypěstovaných. Pěstovat botanicky čisté rostliny je hlavním cílem našeho pěstování kaktusů. Většina kaktusářů nemá rostliny jenom pro radost, protože hezky rostou a kvetou a na jméno nezáleží, oni chtějí o nich vědět něco více. Trendem je udržovat rostliny botanicky čisté, ve sbírkách zabránit křížení (nebo je mít pod kontrolou) a pěstovat a šířit takovéto rostliny s patřičným „křesťanským listem“. Jenže jak reagovat v případě, když jsou známé hybridy, které nevytvořil člověk?

Jedním z takovýchto přírodních hybridů (i když s otazníkem), na jejichž vytvoření nemá člověk zásluhu, je *Epiphyllum* HU 988. Podle katalogu HU čísel „Horst & Uebelmann Feldnummernliste“ z roku 1996 jsou u rostliny údaje „HU 0988 *Epiphyllum* × (Natur Hybride?) Campo Alegre, Santa Catarina, Brasilien“.

Rostlinu jsem si přivezl od Wenera Uebelmanna v roce 2001 (chcete-li přesné datum, tak tedy 8. května). Měl jich ve sbírce několik a nebylo možné je přehlédnout, protože naplno kvetly, navíc byly zavěšené hned oproti vstupním dveřím skleníku zhruba ve výši očí dospělého člověka, takže každý návštěvník na ně musel pohlédnout, ať již chtěl nebo nechtěl. Ale určitě se podíval každý rád, protože nevěřím, že by někdo neměl zájem vidět takovou krásu. Kaktusář sběratel se nezapře, a tak jsme projevíli zájem o rostlinu – a bylo nám vyhověno, několik řízků se stěhovalo domů.

A tak od té doby mám tuto rostlinu, při pohledu na ni si vzpomínám na osobu Wenera Uebelmanna (obzvláště nyní, když již není mezi námi). Rostlina byla zpočátku ve skleníku, ale později jsem ji umístil na krytou, nezasklenou verandu, kde na ni mohou částečně působit povětrnostní vlivy po celou vegetační sezónu. Zřejmě jí to svědčí, protože kvete pravidelně každý rok. Je pravdou, že květů nebývá vysoký počet, ale jejich velikost a barevná kombinace stojí za obdivování. A tak už v zimě (teplota zimování 10–15 °C) chodím rostlinu kontrolovat, jestli se už z areol nezačínají tlačit pupata...

Stanislav Stuchlík

Zpráva knihovníka

V roce 2014 přibyly do naší knihovny vedle časopisů *Kaktusy*, *Cactaceae* etc. a dalších tyto tituly: T. Sato, *Haworthia* Academy, jap., J. Pilbeam, *Stapeliads*, an., L. Pfeipfer, *Cacteen*, něm., Rümpler Förster, *Hanbuch Der Kaktenkunde*, něm. a G. Rowley, *Encyclopédie des plantes grasses*, fr.

Loni nebyla knihovna příliš navštěvována. Pravidelným návštěvníkem byl pouze Dr. Edmund Sedlák a v prosinci si přišli do naší knihovny půjčit literaturu naši téměř noví členové. I v roce letošním přibudou nové tituly a tak se vy, naši členové máte na co těšit.

Knihovník Jaroslav Kašparovský

Vzpomeňme s vděčností a láskou na našeho člena, kamaráda Ladu Kašpara

Fotka na plakát

V době, kdy začínám připravovat letáčky na letošní výstavu a kdy čtete tyto řádky, máte ještě poslení šanci odeslat mi na adresu níže fotografie do soutěže o fotku na plakát výstavy. Podmínky jsou jednoduché: Pošlete nejlépe jednu – tu nejlepší – fotografii, na níž by měl být hezký, výrazný, prostě na první pohled přitažlivý obrázek kaktusu. Fotografie nechtě je v plném rozlišení a bez úprav.

Azet – zpravodaj Klubu kaktusářů Astrophytum Brno – Neprodejně – Redakce, jazyková úprava, sazba: Josef Polách – sazba systémem T_EX s použitím písma Lido – tisk: Tiskárna Indra – vytvořeno s použitím legálního a svobodného softwaru – aniž bylo vědomě ublíženo živým tvorům – v článcích byly opraveny jazykové a typografické chyby, beze změny smyslu sdělení, není-li uvedeno u příspěvku jinak – připomínky, náměty, příspěvky prosím na adresu josef@polach.org